

**Az AfD kormányra kerülhet
Szász–Anhaltban – csak épp nem
biztos, hogy ezzel jól járnak**

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Kiadó székhelye:

1016 Budapest, Bérc utca 13–15.

Felelős kiadó:

dr. Feledy Botond, vezérigazgató

Felelős szerkesztő:

Dr. Rácz András, kutatási és tudományos ügyekért felelős vezérigazgató-helyettes

Szerző(k):

Stefán Csaba

Lektorálta:

Vass Ágnes, Baranyi Tamás

ISSN 3141–8023 (Online)

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

Borítókép forrás: [portfolio.hu](#)

Stefán Csaba, kutató, MKI

AZ AFD KORMÁNYRA KERÜLHET SZÁSZ-ANHALTBAN – CSAK ÉPP NEM BIZTOS, HOGY EZZEL JÓL JÁRNAK

Az Alternatíva Németországnak (AfD) történetének legnagyobb sikerét érte el Szász–Anhaltban – nem kis részben a 77,7 százalékos rekordrészvételnek és a korábban nem szavazók nagyarányú mobilizálásának köszönhetően.¹ Az eddig kormányzó Kereszténydemokrata Unió (CDU) támogatottsága a felére csökkent, súlyos vereséget szenvedtek el. A tartományi parlamentből kiesetek a Szabaddemokraták (FDP), de a bent maradó Balpárt (Die Linke), Szociáldemokrata Párt (SPD) és Zöldek (Grüne) mellett bejutott Sahra Wagenknecht Szövetsége (BSW) is.

Párt	Százalék (2021-es képest)	Mandátum (össz: 83)
CDU	43,8 (+23,0)	15
AfD	17,2 (-19,9)	39
Balpárt	8,6 (-2,4)	8
SPD	9,3 (+0,9)	8
FDP	2,6 (-3,8)	0
Zöldek	8,9 (+3,0)	8
BSW	5,3 (+5,3)	5

A középpártoknak a választás jelentős részben arról szólt, hogy a helyi szinten bizonyítottan szélsőjobboldalinak minősített AfD képes-e abszolút többséget szerezni. Mivel Németországban a pártoknak nincs lehetőségük közös listát állítani, az AfD-ellenes szavazókat taktikai szavazásra buzdították annak érdekében, hogy a kisebb pártok bejutásával mandátumokat vegyenek el az AfD-től. Ezáltal az SPD és a Zöldek (Grüne) a vártnál jobb, míg a CDU rosszabb eredményt ért el.² Ettől függetlenül azonban a radikális baloldali BSW is bejutott, amely az

1 “Wie die Wählenden in Sachsen-Anhalt wanderten,” tagesschau, 2026. szeptember 6., <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/waehlerwanderung-landtagswahl-sachsen-anhalt-2026-102.html>.

2 Berit Kruse és Vivien Götz, “Politisches Patt in Sachsen-Anhalt,” Süddeutsche Zeitung, 2026. szeptember 8.

AfD elleni tűzfal politikáját károsnak tartja, így várhatóan kormányra segítheti a helyi szinten Ulrich Siegmund vezette pártot.³ Tartományi kormányt az alakíthat, akinek miniszterelnök-jelöltje a tartományi gyűlésben (Landtag) többséget szerez: az első két fordulóban abszolút többség szükséges, ha pedig egyik sem hoz eredményt, a harmadikban már relatív többség is elegendő. Az abszolút többség Szász–Anhaltban 42 fő, amiből az AfD-nek még ekkora győzelem mellett is csak 39 fő van meg. Ugyanennyi mandátuma van a BSW-t és az AfD-t leszámítva az összes többi pártnak, így egy „szivárványkoalíció” is éppúgy három mandátumra van a többségtől. Ebben a helyzetben a BSW a királycsináló, aki tartózkodásával segítheti megválasztani a harmadik körben a kormányfőt.

MI VÁRHATÓ?

Bár az AfD örülhet a győzelemnek, a CDU pedig kénytelen szembenézni a helyzettel, az első AfD tartományi kormány lehetősége ellenére is olyan eredmény született, amely összességében a status quo fennmaradását segíti – ugyanis az AfD abszolút többség hiányában nem tud egyedül kormányozni, és a BSW kivételével elméletben egyik másik párt sem hajlandó vele együttműködni. Ugyanakkor a BSW sem tekinthető ideális koalíciós partnernek: a két párt közötti hasonlóságok ellenére valójában riválisokról van szó.⁴ Nem véletlen, hogy a BSW pártfüggetlen tartományi miniszterelnököt szorgalmaz, ami az AfD számára elfogadhatatlan. Valószínűbb, hogy végső soron a BSW tartózkodásával teszi lehetővé az AfD számára egy kisebbségi kormány megalakítását, amelyet aztán csak kívülről támogatna. Ez akár a többi párt (CDU, Balpárt, SPD, Zöldek) érdekét is szolgálhatná, hiszen kisebbségi kormányzást kényszerbe hozná azt az AfD-t, amelynek valós kormányzási kompetenciáját még saját politikusai is megkérdőjelezzik.⁵

Az sem lényegtelen, hogy a BSW bejutásával a CDU lényegében kikerül abból a csapdahelyzetből, amelyben a számára elfogadhatatlan Balpárt és a még tűzfal mögött álló AfD támogatása között kellene választania. Ezzel a párton be-

tember 7., <https://www.sueddeutsche.de/projekte/artikel/politik/landtagswahl-sachsen-anhalt-2026-ergebnis-analyse-in-grafiken-e239339/>.

3 Peter Maxwill, „Sachsen-Anhalt: Wie die AfD auch ohne Mehrheit an die Macht käme,” DER SPIEGEL, 2026. szeptember 4., <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/sachsen-anhalt-wie-die-afd-auch-ohne-mehrheit-an-die-macht-kaeme-a-a163e03a-f3d0-4ea0-ba46-2312c56522a3>.

4 Marion Reiser és Anne Küppers, „Why the Core of the AfD's Support Will Not Shift to the BSW: Explaining the Persistence of Far-Right Support in Thuringia, 2024,” *German Politics* 35, sz. 3 (2026): 516–540, <https://doi.org/10.1080/096444008.2025.2586046>.

5 Tim Frehler, „Regieren? Vielleicht besser nicht,” *Süddeutsche Zeitung*, 2026. augusztus 30., <https://www.sueddeutsche.de/politik/afd-sachsen-anhalt-wahl-chancen-regierunguebernahme-li.3537024>.

lülí lázadás is elkerülhető, a tűzfal lebontásának kérdése pedig elodázható. Így hiába lenne a BSW tartózkodása mellett a többi pártnak matematikai lehetősége (39–39 mandátum) Ulrich Siegmund miniszterelnökké választásának blokkolására, várható, hogy a titkos szavazáson nem csak BSW-s képviselők tartózkodnak majd. Arra is számítani lehet, hogy az AfD a procedurális szabályok kihasználásával a végletekig megpróbálja elhúzni a kormányalakítást, hogy ne kényszerüljön kisebbségi kormányzásra.⁶ Összességében a kimagasló eredmény ellenére sincs kedvező helyzetben az AfD: a tűzfal lebontását nem tudja kierőszakolni, kisebbségi kormányban pedig kormányzóképeségét nehezen tudná bizonyítani.

MI DÖNTÖTTE EL A VÁLASZTÁST?

A választás a helyi ügyek mellett az országos politika állapotáról is szólt, és mindkét terep egyértelműen az AfD-nek kedvezett. Friedrich Merz munkájával Szász–Anhaltban csupán 9 százalék (!) elégedett, így a helyi CDU a kampányban valósággal menekülni kényszerült a szövetségi kormánnyal való azonosítástól.⁷ Németországban általánosan, Szász–Anhaltban pedig különösen igaz, hogy a politikai intézményekbe vetett egyre alacsonyabb bizalom az AfD irányába tolja a szavazókat. Az AfD ezt a tényt kihasználja, a kampányuk és programjuk tudatosan egy polarizáló, „ők versus mi” logikára épült. Ennek része a keletnémet mint „a normális” német identitás hangsúlyozása, a két történelmi országrész közötti ellentét kidomborítása. A keletnémetek jelentős része másodrendű állampolgárnak érzi magát, és az AfD-n keresztül akar „pofont adni” a nyugatnémeteknek.⁸ A keletnémet országrészek gazdaságilag is elmaradottabbak a nyugatiakhoz képest; a kivándorlás is magas. Egyes összefüggések szerint a „migráció” kérdése mögött sem elsősorban a bevándorlók jelenléte, hanem a társadalmi kohézió és a helyi identitások meggyengülésének érzete tereli a szavazókat az AfD felé. A szász–anhalti vegyipar jövője is fontos kérdés volt: a magas energiaáraktól szenvedő ágazatban népszerűnek bizonyult az AfD orosz energiaimport újraindítását

6 Lorenz Müller, Sven T. Siefken és Philipp Cartier, „Ohne Frist – ohne Druck? Vorgaben zu den Ministerpräsidentenwahlen in Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen-Anhalt und Berlin,” *Verfassungsblog*, 2026. július 14., <https://verfassungsblog.de/ministerpraesidentenwahl-fristen/>; Geschäftsordnung des Landtages von Sachsen-Anhalt, Drucksache 8/1, 2021, § 59, <https://www.landtag.sachsen-anhalt.de/fileadmin/Downloads/Drucksachen/d0001van.pdf>.

7 Peter Maxwill és Christian Teevs, „Versteckt die CDU den Kanzler?,” *DER SPIEGEL*, 2026. június 8., <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/cdu-in-sachsen-anhalt-landespartei-geht-im-wahlkampf-auf-dis-tanz-zu-friedrich-merz-a-23bf0662-b934-4fb2-a990-e79d08caa723>.

8 „Ostdeutsche Perspektive,” *tagesschau*, 2026. szeptember 6., <https://www.tagesschau.de/multimedia/bilder/wahl/electionalbum-ts-ltw26st-150.html>

támogató álláspontja.⁹ Végső soron pedig mind a közösségi médiás elérésben, mind a helyi beágyazottságban az AfD volt a sokkal erősebb.

MILYEN HATÁSA LESZ AZ ORSZÁGOS NÉMET POLITIKÁRA?

A jelenlegi állás szerint a szász-anhalti választás komoly, de nem döntő hatással lesz Friedrich Merz kormányára. Bár a CDU folyamatos népszerűségvesztése miatt Merz pozíciója már inog, végső soron a szeptember 20-i mecklenburg–elő-pomerániai és berlini tartományi választások összképe mondhat ítéletet felette. Ennek oka, hogy Merz politikai sorsa szorosan összefonódik a kormánykoalíció jövőjével is. A kormánykoalíció stabilitását ugyanis a CDU és az SPD vezetése közötti működő munkakapcsolat biztosítja, így bármelyik oldalon bekövetkező változás könnyen a másik fél helyzetét is megingathatja. Pontosan ezért az SPD viszonylag elfogadható szereplése viszont jó hír a kormánykoalíció számára. Ráadásul a már említett csapdahelyzet elkerülésével a CDU a vezetés-től független buktatókat is kivédheti: a tűzfal lebontása például az SPD fellázadásához vezethetne. Rövid távon tehát fennmarad a status quo. Közép és hosszabb távon viszont a választás azt mutatta meg, hogy a szavazók egyre nagyobb kompetenciát tulajdonítanak az AfD-nek, miközben az első szavazók körében is sokkal erősebbek. Jelen állás szerint az AfD lehet a német jobboldal meghatározó ereje, ehhez azonban professzionalizálnia kell. Szász-Anhalt ezért egyszerre lehetőség és kockázat: Ulrich Siegmund sikertelen kormányzása az egész pártot visszavetheti és a belső szélsőségeket is erősítheti.

MILYEN TANULSÁGOK VONHATÓAK LE MAGYARORSZÁG SZÁMÁRA?

A szász-anhalti választás is jól példázza azt a változást, hogy a gazdasági kérdések mellett egyre nagyobb szerephez jutnak a kulturális és társadalmi változásokat érintő kérdések is. Az AfD ezek hangsúlyozásával, illetve a „kulturharccal” továbbra is sikeresen növeli népszerűségét és olyan szavazói köröket is megszólít – például a munkásosztályt –, amelyeknek egyébként kedvezőtlenebb gazdasági programot kínál.¹⁰

⁹ Gunnar Herrmann, „In Leuna steigt der Druck,” *Süddeutsche Zeitung*, 2026. augusztus 30., <https://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/sachsen-anhalt-wahl-leuna-chemiepark-energie-wirtschaft-afd-bsw-li.3529332>.

¹⁰ Sebastian Friedrich és Isabel Schneider, „AfD punktet bei Arbeitern – trotz marktliberaler Politik,” *tagesschau*, 2026. augusztus 13., <https://www.tagesschau.de/inland/innenpolitik/afd-wirtschaftspolitik-arbeiter-100.html>.

Az AfD saját ideológusai szerint ezt a kultúrharcot egyébként az AfD már megnyerte: érvelésük szerint „lesznek viták a jobboldali fundamentalisták és pragmatikusok között, de mindannyian jobboldaliak lesznek”.¹¹ Ennek európai politikai jelentősége abban áll, hogy az uniós jogalkotásban a német dominanciájú jobbközép szakpolitikai irány rövid és középtávon is meghatározó maradhat.

A várható politikai átrendeződés ugyanakkor a regionalizmus erősödését is hozhatja Németországban. A tartományok közötti ellentétek fokozódhatnak; egy szász–anhalti AfD-kormányral szemben akár szankciós kezdeményezések is megjelenhetnek.¹² Ebben a helyzetben a gazdaságilag és politikailag stabilabb tartományok, különösen Bajorország, nagyobb szerephez juthatnak. Ez Magyarország számára is lehetőséget teremthet a bajor–magyar kapcsolatok további erősítésére.

Végző soron azonban a jelenlegi német politikai status quo nem Magyarország érdeke, hiszen tartós instabilitást generál Németországban. Németország stabilitása szorosan összefügg a közép-európai régió helyzetével, már csak a gazdasági növekedés szempontjából is. A német gazdaság jelenleg gyengélkedik, és a mostani politikai helyzetben ebben rövid távon sem várható érdemi változás.

Friedrich Merz kijelentette, hogy nem mond le a kancellári tisztségről sem a mostani választás, sem a nyári kormányátalakítás körüli botrányok, sem a történelmi rekordokat döntőgető népszerűtlenségi mutatói miatt. Ez egyelőre jó hír a stabilitás szempontjából, mivel nem indult be önpusztító utódkeresés a CDU-n belül, de a kancellár helyzete ettől még ingatag, és középtávon lehetséges, hogy egy konszenzusos, kevésbé konfliktusos kancellárjelöltet kezdenek el keresni. Ilyen általánosan elfogadott vezető azonban még nem látszik a CDU-n belül – és nem feltétlen garantálható az sem, hogy később találnának.

11 Götz Kubitschek, „Machtwechsel,” *Sezession*, 2026. augusztus 12., <https://sezession.de/71169/macht-wechsel>.

12 Wolfgang Janisch, „Wie der Bund einer AfD-Regierung Grenzen setzen könnte,” *Süddeutsche Zeitung*, 2026. augusztus 21., <https://www.sueddeutsche.de/politik/afd-landtagswahl-sachsen-anhalt-grundgesetz-li.3533673>.

**MAGYAR
KÜLÜGYI
INTÉZET**